

Etten, 6 maart 2016

Plan van € 200 miljoen goed fout: Raad van State bedient EZ op haar wenken

Na de uitspraak van de Raad van State op 24 februari mag de aanleg van de hoogspanningslijn voor 380 KV van Doetinchem naar Wesel toch beginnen, ook al is deze overbodig. De uitspraak verwees alle bezwaren uit onder andere de gemeente Oude IJsselstreek (bij Doetinchem) categorisch naar de prullenbak.

Een plan en een uitspraak die verbazing wekken. In een tijd dat je van de overheidsbeleid mag verwachten om energie uit zon- en windprojecten te stimuleren en in het net in te passen, komen Tennet en EZ met het inpassingsbesluit Doetinchem – Wesel 380. Naar men zegt om het net robuuster te maken en om de energiehandel met Duitsland makkelijker te maken.

In allerlei stukken, zoals de Kwaliteits- en Capaciteitsdocumenten die Tennet iedere paar jaar publiceert, blijkt t/m 2012 nergens dat ons net of het oostelijk deel daarvan versterking nodig heeft.

Bekend is dat de Nederlandse productiecapaciteit op 41 gigawatt ligt en dat het net dit aankan, terwijl we tot nu toe nooit boven de 25 Gigawatt consumptie uitkomen. De netcapaciteit is dus ruim voldoende. De woordvoerder van Tennet kon tijdens de zitting niet meetgegevens of te verwachten vraagtonen die versterking nodig maken. Het argument dat steeds meer pieken, door fluctuerende waarden van zon- en windenergie, een extra belasting van het net zouden betekenen, kon ook niet worden gestaafd. Dit is niet gek, als je weet dat energie uit vele projecten beschikbaar zal komen, veelal heel lokaal gebruikt wordt en dus eerder een lagere netlast met zich zal brengen. Dit zal nog versterkt worden als consumenten meer energiebewust worden.

Problemen in onze toekomstige energievoorziening laten zich kenmerken door drie kernaspecten:

- Eventueel tekort aan electriciteitsproductie
- Toe- of afname van de vraag
- Knelpunten in het lokale netwerk

In haar uitspraak verklaren de staatsraden er van overtuigd te zijn dat de ministers deze drie aspecten **niet** van beslissende invloed hebben laten zijn bij het inpassingsbesluit.

Dit is bizar! Hoe kun je een plan voor versterking van het energienet maken zonder deze drie factoren als basis, als uitgangspunt te nemen, zonder plannen te hebben voor opwekking, opslag en inpassing van hernieuwbare energie of daar in ieder geval rekening mee te houden?

Nou, dan komt het andere argument boven water, dat in de stukken het enige argument bleek te zijn: energiehandel met Duitsland (ter zitting niet toegelicht) is kennelijk belangrijk genoeg er € 200 miljoen publiek geld aan te spenderen. Maar dat levert enkele kritische vragen op, zoals:

1. Wie verdient er aan goedkope energie uit Duitsland, (als men daar teveel heeft) de consument of de leverancier en Economische Zaken? Tennet zegt: de consument, maar klopt dat wel?
2. Accepteren wij de export naar Duitsland van stroom uit goedkope Colombiaanse kolen?
3. Wie verdienen er aan die export? Is dat niet spreekwoordelijk bloedgeld?
4. Hoeveel tijd heeft Duitsland nodig opslag te ontwikkelen voor haar overvloedige energie en die zelf te consumeren? Mevrouw Merkel zal haar export dan stopzetten.

5. Geven we voor zoveel geld de voorkeur aan dit plan boven het aanpakken van de echte energie- en klimaatcrisis?

Hoe kan het dat ons aller Raad van State zonder enig advies richting duurzaam beleid dit heilloze plan goedkeurt? Het zou goed zijn dat in den Haag minister Kamp ook over dit plan eens duchtig aan de tand wordt gevoeld. Welke kamervragen zijn hier tot nu toe over gesteld?

MER

Onze economie wordt nog steeds centraal gestuurd en daarbij speelt energie een bepalende rol. In ons energiesysteem is dan ook – nog – nauwelijks ruimte voor onze individuele inbreng, ondanks de vele initiatieven voor zon- en windenergie. Provinciale en gemeentelijke overheden liggen veel vaker dwars dan nodig en wenselijk is. Denk aan Pingjum waar eindelijk de bevolking windmolens bij het eigen dorp omarmt, maar de provincie simpel zegt: geen windmolens bij de dorpen, punt uit!

EZ en de energieleveranciers willen hun centrale rol en financiële belangen niet opgeven. Maar het wordt – in de lijn die Jeremy Rifkin al een tijdje aangeeft – de hoogste tijd voor nieuwe paradigma's voor onze maatschappij, zoals de Stichting Leven met de Aarde ze bijvoorbeeld uitdraagt. Dat geldt voor energievoorziening, maar ook voor de manier waarop wij met onze omgeving omgaan.

Uit allerlei onderzoek blijkt dat een derde van alle landbouwgronden in de wereld acuut bedreigd worden door verdroging, uitputting en uitspoelen van vitale elementen.

Op 4 en 5 februari was het ISS in Den Haag gastheer voor ruim 400 docenten, professoren, boeren, studenten en activisten van allerlei studies rond agrarische ontwikkelingen wereldwijd. Daar bleek duidelijk hoe enorm bedreigend de macht van investeerders wereldwijd is voor boeren en gewassen, maar daardoor ook voor de vruchtbaarheid van de aarde en de kans om voldoende gezond voedsel voor alle mensen te verbouwen. Ook daar werd weer van het Europese plan gewag gemaakt grote arealen te bestemmen (lieft buiten de EU, want onze grond is te duur) voor het verbouwen van biobrandstoffen en het delven van grondstoffen, zoals kolen.

De hoogspanningslijn DW 380 is gepland in en langs een deel van de Achterhoek. We zien hier soms stukken land die – door overbemesting en chemiegebruik - niet meer levend zijn. De 380 Kv mag niet door Natura 2000-gebieden lopen, maar verder kijkt de Milieueffectrapportage alleen naar het landschap. Andere waarden worden eenvoudig buiten beschouwing gelaten, zoals gezondheid van het bodemleven. En er is onduidelijkheid (volgens de Gezondheidsraad) of straling van een dergelijke lijn schadelijke gevolgen heeft voor mens en dier, buiten enkele "gevoelige bestemmingen". Ook het feit dat de biodiversiteit de afgelopen 30 jaar in onze streek drastisch is afgenomen, telt in een MER helemaal niet. Ook het feit dat grote porties soja en mais die voor de varkens en koeien in ons gebied uit Zuid-Amerika gehaald worden, waar mens en milieu de klappen krijgen (verwoesten van oerwoud, monocultures, enz.) mag in ons MER niet meetellen. Toch heet het nog steeds Milieu Effect Rapportage.

Wanneer zetten we hier een punt achter? Wanneer gaan we nadenken over de vraag waar een deel van onze welvaart vandaan komt? Zijn we daar blij mee? Wanneer doen we wat we horen te doen?

De Raad van State moet toezien op het juiste gebruik van toepasselijke wetten en regels. Daar hoort ook onze gezamenlijke moraal bij. Betekent dat lopen aan de leiband van Economische Zaken? Ik dacht het niet. Tijd voor verantwoording!